નજાનૂના સાહસો

18

નિકોલાઈ નોસોવ

પતંગનગરમાં

RADUGA PUBLISHERS

નજાનૂના સાહસો

નિકોલાઈ નોસોવ

18

અનુવાદ:દીપ્તિ રાજુ

પતંગનગરમાં

ચિત્રો:બોરિસ કેલાશીન

RADUGA PUBLISHERS

MOSCOW

જેમ તમે સાંભળ્યું હશે, પતંગનગર નદીના કિનારે વસેલું છે. ત્યાં એક પણ ઝાડ ઊગતું નથી, તેથી ત્યાંની શેરીઓ ગ્રીનવિલ જેટલી સુંદર નથી. પરંતુ ત્યાં ફૂલનગર જેટલાં જ ફૂલો છે અને ઘરો ખૂબ જ સુંદર છે.

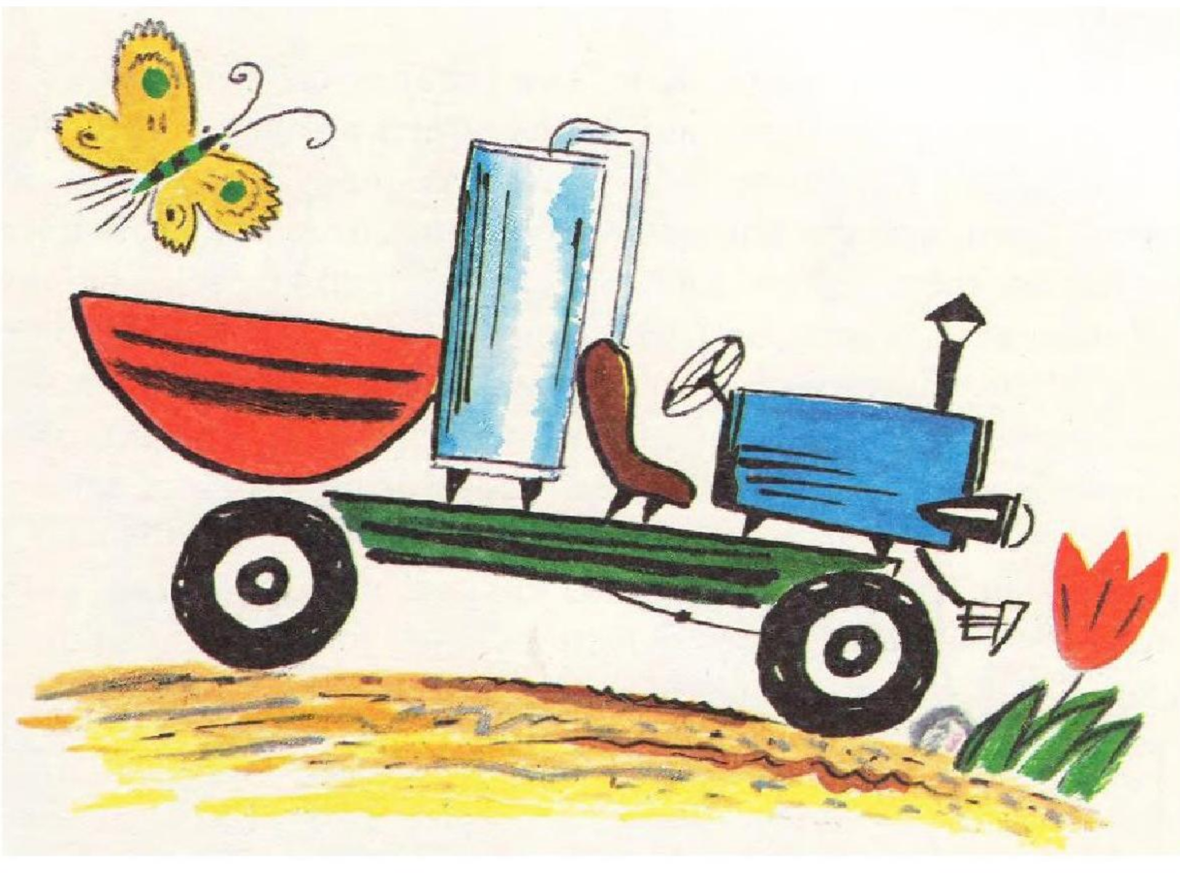
ઘરોની છત પર નાની-નાની મિનારાવાળી ટોચો છે. તેમની ઉપર ક્યારેક હવામાપક કૂકડા અથવા રમકડાં જેવી પવનચક્કીઓ લગાવેલી હોય છે. પવન ફૂંકાય ત્યારે આ પવનચક્કીઓ ગોળ-ગોળ ફરતી રહે છે. ઘણી પવનચક્કીઓ સાથે ખખડિયાં પણ જોડેલાં હોય છે. પવનચક્કીના પાંખિયા ફરે ત્યારે આ ખખડિયાં ખૂબ મોટો અવાજ કરે છે.

નગરની ઉપરનું આકાશ હંમેશાં કાગળની પતંગોથી ભરેલું રહે છે, કારણ કે પતંગ ચગાવવી એ પતંગનગરમાં રહેતા લોકોની સૌથી પ્રિય રમત છે. એટલા માટે જ આ નગરનું નામ પતંગનગર પડ્યું છે.

પતંગો સાથે ખૂબ જ સરળ રીતે બનાવેલાં અવાજ કરનારાં સાધનો બાંધેલાં હોય છે. તેમાં પૂંછડી સાથે સાદા કાગળના લાંબા ટુકડાઓ બાંધેલા હોય છે. જ્યારે પવન ફૂંકાય છે, ત્યારે આ કાગળો ફરકે છે, સરસર અવાજ કરે છે અને ખડખડાટ કરે છે. આ અવાજ કાનને ખૂબ જ અપ્રિય લાગે છે.

પવનચક્કીઓનાં ખખડિયાં અને પતંગો સાથે બાંધેલા કાગળોના અવાજને કારણે આખું નગર ખૂબ જ ઘોંઘાટવાળું રહે છે.

બધાં ઘરોની બારીઓ પર જાળીવાળા પડદા લગાવેલા છે. જ્યારે છોકરાઓ શેરીઓમાં ફૂટબોલ રમે છે ત્યારે આ પડદા બંધ કરી દેવામાં આવે છે. ફૂટબોલ પણ તેમની પ્રિય રમતોમાંની એક છે. આ ખાસ જાળીવાળી બારીઓનો ફાયદો એ છે કે તેમાંથી પ્રકાશ અંદર આવે છે, પરંતુ ફૂટબોલ અંદર આવી શકતો નથી.
કોઈક વિચિત્ર કારણસર ફૂટબોલ હંમેશાં જ્યાં જવો જોઈએ ત્યાં જવાને બદલે બારીઓ તરફ જ જતો રહે છે.
જ્યારે કાર મુખ્ય શેરીના છેડે પહોંચી, ત્યારે તે એક બાજુની શેરીમાં વળી અને લાકડાના દરવાજા સામે જઈને ઊભી રહી.
દરવાજાની ટોચ પર કાચનો એક ગોળો લગાવેલો હતો. તેમાં આસપાસનાં બધાં ઘરો અને વાડનું, તેમજ હમણાં જ તેની સામે આવીને ઊભી રહેલી કારનું, ખૂબ સુંદર ઊંધું પ્રતિબિંબ દેખાતું હતું.

કારના માલિકનું નામ પ્રેટ્ઝલ હતું. તે કારમાંથી બહાર નીકળ્યો અને દરવાજા પાસે ગયો. દિવાલમાં લગાવેલું નાનું બટન દબાવતાં જ દરવાજો કોઈ અવાજ કર્યા વગર ખુલી ગયો.
"અંદર આવો અને ટૅપ્સને મળો," પ્રેટ્ઝલે બેન્ડમ અને ટ્વિસ્ટમને કહ્યું. "મને લાગે છે કે તમને તે રસપ્રદ લાગશે."
ત્રણેય મિત્રો આંગણામાં ગયા અને દરવાજાની ડાબી બાજુ આવેલા ઘરની તરફ ચાલ્યા. તેઓ પથ્થરના થોડા પગથિયાં ચઢ્યા પછી પ્રેટ્ઝલે બીજું એક બટન દબાવ્યું. આ દરવાજો પણ આગળના દરવાજાની જેમ જ કોઈ અવાજ કર્યા વગર ખુલી ગયો અને અમારા મિત્રો એક વિચિત્ર ઓરડામાં પ્રવેશ્યા.
ઓરડામાં એક પણ વસ્તુ નહોતી—ફર્નિચરનો એક ટુકડો પણ નહોતો. માત્ર સામેની દિવાલ પાસે એક હિંચકો લટકતો હતો. હિંચકામાં એક છોકરો-માઇટ પડ્યો હતો. તેણે વાદળી રંગનો પોશાક પહેર્યો હતો, હાથ ખિસ્સામાં નાખેલા હતા અને પગ એકબીજા પર વાળેલા હતા.
"હજી સૂઈ રહ્યો છે, ટૅપ્સ?" પ્રેટ્ઝલે કહ્યું. "હવે તો ઊઠવાનો સમય થઈ ગયો."
"હું સૂતો નથી. હું વિચારી રહ્યો છું," ટૅપ્સે પોતાના મહેમાનો તરફ જોઈને કહ્યું.
"મારા મિત્રો બેન્ડમ અને ટ્વિસ્ટમને મળો. તેઓ ધાતુનું (મરામતનું) કામ કરે છે અને તેમને સોલ્ડરિંગ આયર્નની જરૂર છે."
"તમને મળીને આનંદ થયો. બેસો," ટૅપ્સે કહ્યું.
ટૅપ્સે આવું કહ્યું તે થોડું આશ્ચર્યજનક હતું, કારણ કે ઓરડામાં બેસવા માટે કંઈ જ નહોતું. એ જ સમયે ટૅપ્સે દિવાલમાં એક બટન દબાવ્યું અને તરત જ સામેની દિવાલમાંથી ત્રણ વાળી શકાય તેવી ખુરશીઓ બહાર આવી ગઈ.
બેન્ડમ અને ટ્વિસ્ટમ તેમાં બેસી ગયા."તમે ધ્યાન આપ્યું કે હું બધું જ બટનથી કરું છું?" ટૅપ્સે પૂછ્યું. "એક બટન દબાવવાથી દરવાજો ખુલે છે, બીજું દબાવવાથી ખુરશીઓ બહાર આવે છે અને જો તમને ટેબલ જોઈએ તો આ લો..."
અને તેણે બીજું એક બટન દબાવ્યું.
દિવાલમાંથી ટેબલનો ઉપરનો ભાગ નીચે આવી ગયો અને તે લગભગ બેન્ડમના માથા સાથે અથડાતા બચ્યો.
"ખૂબ જ સગવડભર્યું છે, ખરું ને?" ટૅપ્સે કહ્યું.
"અદ્ભુત," બેન્ડમે સાવચેતીથી આજુબાજુ જોઈને કહ્યું કે હવે બીજી કોઈ વસ્તુ તેના માથા પર તો પડવાની નથી ને!
"બધી વસ્તુઓ યાંત્રિક બનાવી છે," ટૅપ્સે ગર્વથી કહ્યું.

“એકમાત્ર મુશ્કેલી એ છે કે આ ખુરશીઓ દિવાલ પાસે જ છે,” પ્રેટ્ઝલે કહ્યું.
“બરાબર કહ્યું,” ટૅપ્સે જવાબ આપ્યો. “ખુરશીઓને અહીંથી ત્યાં ખસેડી શકાય એવી કોઈ રીત શોધવા માટે હું ઘણા સમયથી વિચાર કરી રહ્યો છું.”
“સાદી, સામાન્ય ખુરશીઓ વાપરવી એ જ સૌથી સારો ઉપાય ન હોય?” ટ્વિસ્ટમે સૂચન કર્યું.
“હા, બસ એ જ! કેટલી સરસ વિચારણા છે!” ટૅપ્સ ખુશ થઈને બોલ્યો. “મારે કેટલીક સાદી અને સામાન્ય ખુરશીઓ બનાવવી જોઈએ. સૌથી સારા વિચારો હંમેશાં સૌથી સરળ હોય છે. મને લાગે છે કે તમને પણ યંત્રો અને યાંત્રિક વસ્તુઓમાં રસ છે, ખરું ને?”
“હા, અમને બંનેને રસ છે,” ટ્વિસ્ટમે કહ્યું.
“તો તમને સોલ્ડરિંગ આયર્નની જરૂર છે, ખરું?”

“So you're in need of a soldering-iron, are you?”

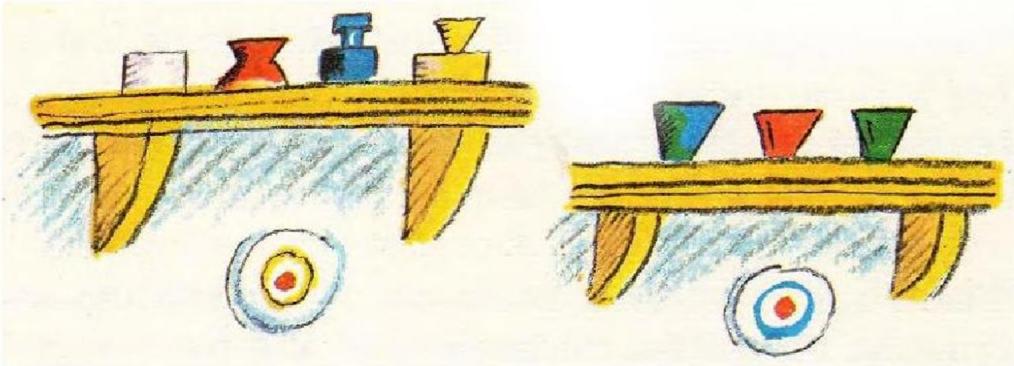
ટૅપ્સે બીજું એક બટન દબાવ્યું અને બધાને આશ્ચર્ય થાય તેમ હિંચકો ધીમે ધીમે નીચે જવા લાગ્યો. તે નીચે, નીચે જતો ગયો અને છેવટે ટૅપ્સ જમીન પર સૂતેલો થઈ ગયો.

ટૅપ્સ ઊભો થતાં સમજાવતાં બોલ્યો, "સામાન્ય હિંચકામાંથી નીચે ઉતરતી વખતે ઘણી વાર તેમાં પગ ફસાઈ જવાનો અને મોઢા પર પડી જવાનો ભય રહે છે."

"મારા આ યાંત્રિક હિંચકામાં એનો કોઈ ભય નથી. તે તમને ધીમેથી જમીન પર ઉતારી દે છે અને પછી તમે તમારા પોતાના બે પગે ઊભા થઈ શકો છો.

"એ જ રીતે, જ્યારે તમારે હિંચકામાં સૂવું હોય ત્યારે પહેલાં તમે જમીન પર સૂઈ જાઓ. પછી બટન દબાવો. બટન દબાવતાં જ હિંચકો ઉપર જઈને તમને જોઈતી ઊંચાઈએ આવી જાય છે."

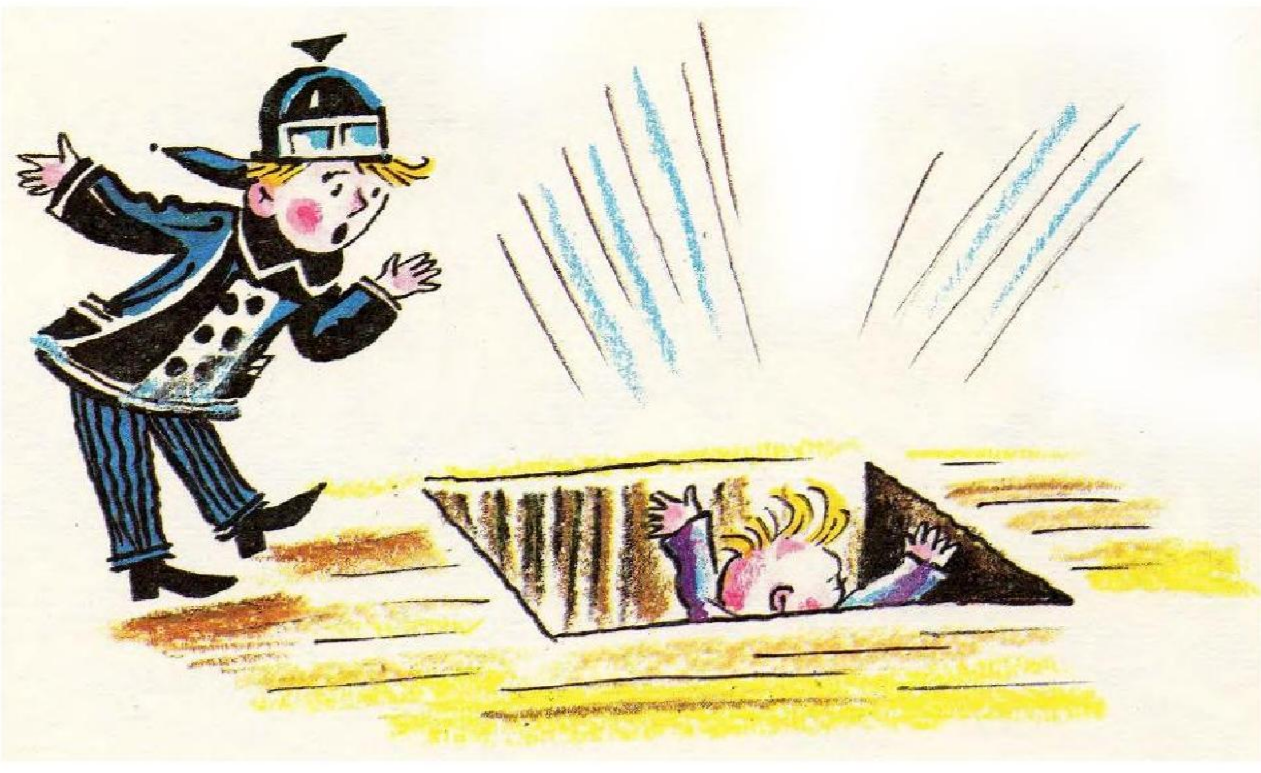
ટૅપ્સ વાત કરતો હતો ત્યારે, તે ઓરડામાં આગળ-પાછળ ચાલતો જતો અને બટનો દબાવતો હતો. આ બટનો દબાવવાથી ટેબલ, ખુરશીઓ અને છાજલીઓ નીચે આવી જતી હતી તથા કબાટનાં દરવાજા ખુલી જતા હતા.

છેલ્લે તેણે એક બટન દબાવ્યું. તે બટન દબાવતાં જમીનમાં રહેલો એક ગુપ્ત દરવાજો ખુલ્યો અને ટૅપ્સ નીચે ભોંયરામાં જતો રહ્યો.

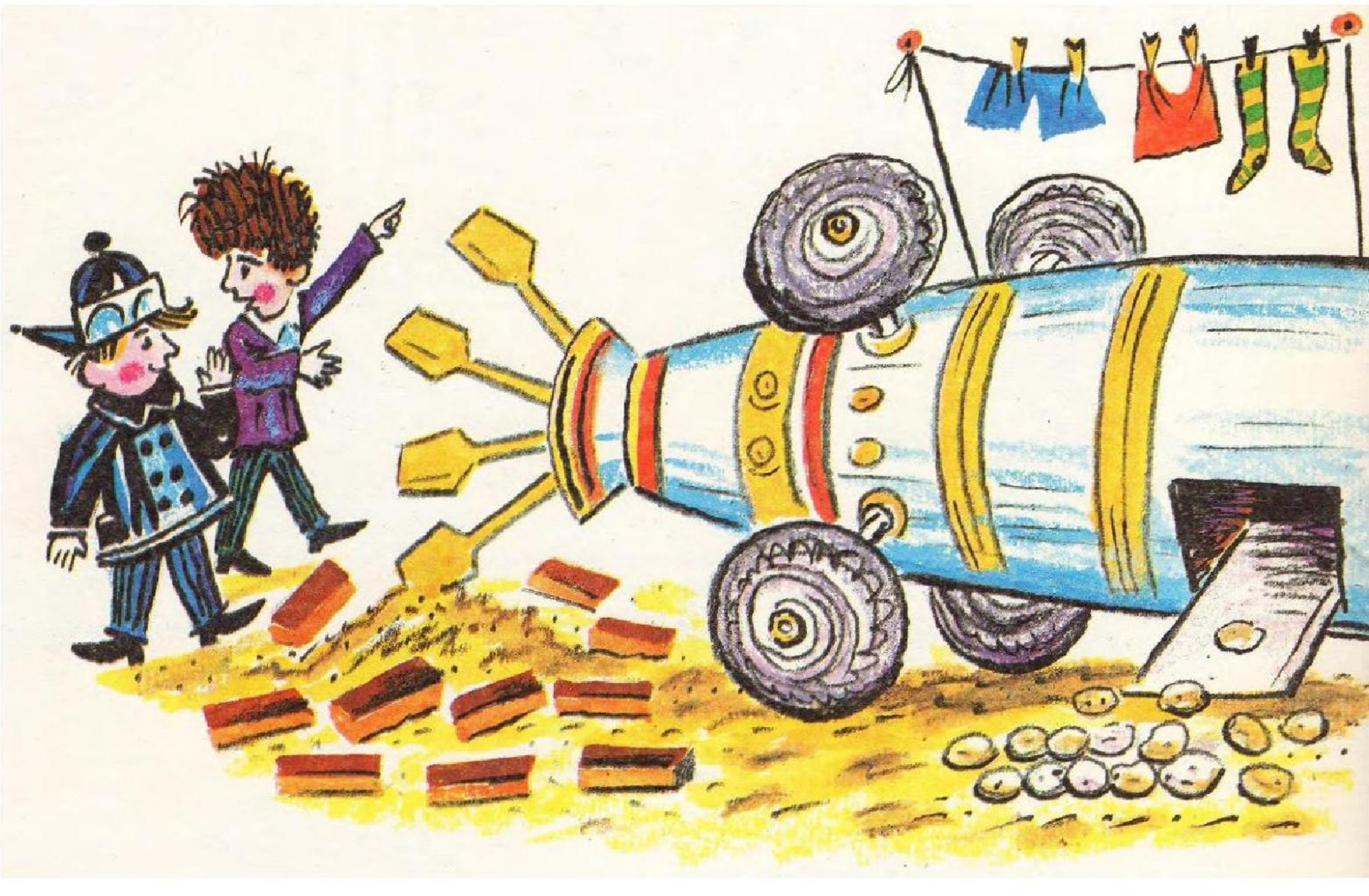
એક મિનિટ પછી આંગણામાંથી તેનો અવાજ સંભળાયો:

“મિત્રો, અહીં આવો!”

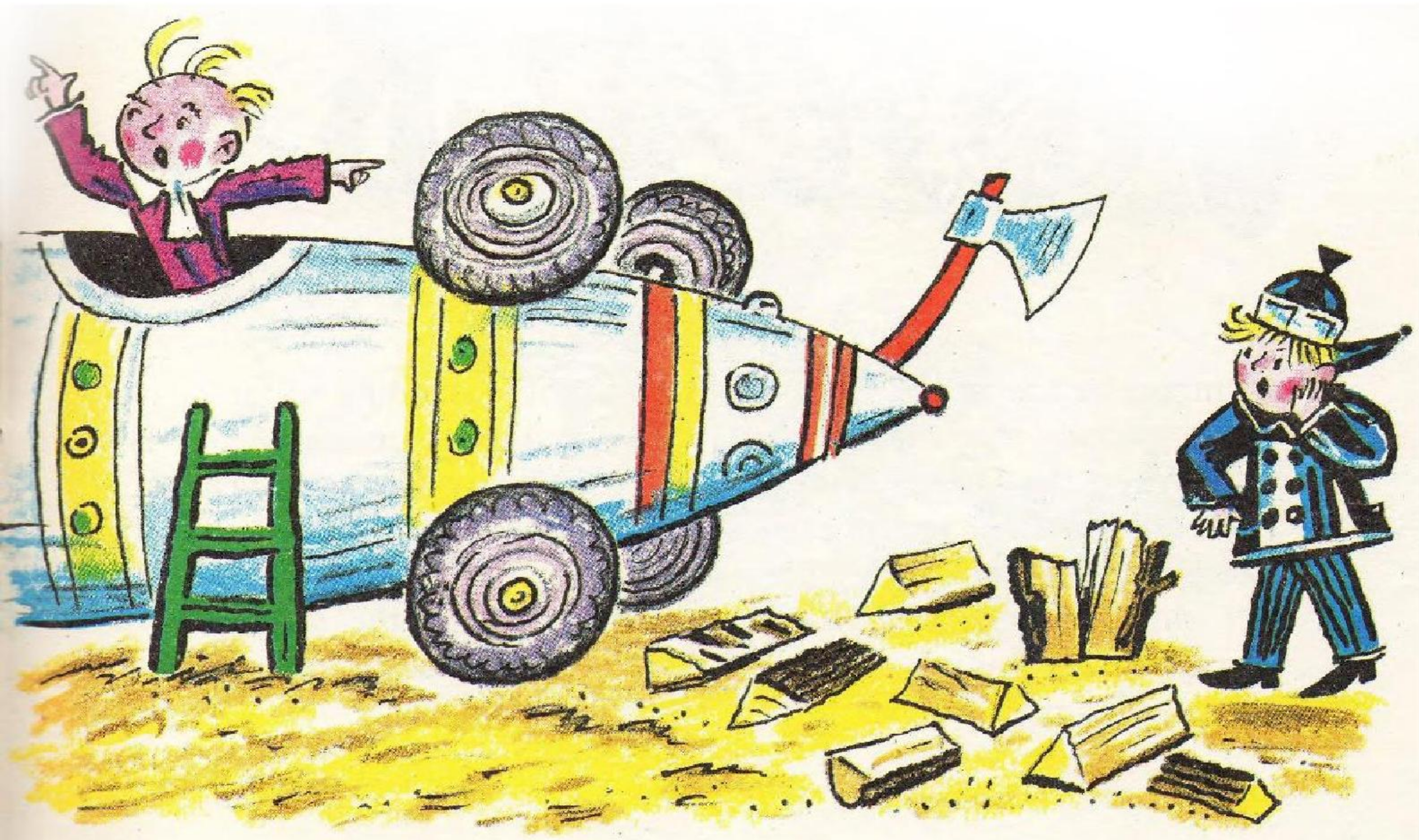
ત્રણેય બહાર ગયા.

બેન્ડમ અને ટ્વિસ્ટમને પથ્થરના એક મકાન તરફ લઈ જતાં તેણે કહ્યું,
"આ મારું ગેરેજ છે."
તેણે એક બટન દબાવ્યું અને ગેરેજનો પહોળો ધાતુનો દરવાજો સ્ટેજના પડદા જેવો ઉપર ઊઠી ગયો.
ગેરેજની અંદર તેમણે એક વિચિત્ર કાર જોઈ, જેના ચારે તરફ પૈડાં જ પૈડાં હતાં.
"આ મારી આઠ પૈડાંવાળી વરાળથી ચાલતી કાર છે, જેમાં પિસ્તા વડે ઠંડક કરવાની વ્યવસ્થા છે," તેણે સમજાવ્યું.
"તેમાં ચાર ઉપરનાં પૈડાં અને ચાર નીચેના પૈડાં છે. સામાન્ય રીતે કાર નીચેના ચાર પૈડાં પર ચાલે છે. ઉપરનાં ચાર પૈડાં કાર ઊંધી થઈ જાય ત્યારે કામ આવે છે.
"આઠેય પૈડાં એક ખાસ ખૂણા પર લગાવેલાં છે. તેથી આ કાર માત્ર સીધી અને ઊંધી જ નહીં, પરંતુ તેની બંને બાજુ પર પણ ચાલી શકે છે.
"આ રીતે અકસ્માત થવાનો ભય ઓછો થાય છે."

ટૅપ્સ કારમાં બેઠો અને તેણે બતાવ્યું કે કાર કેવી રીતે સીધી, ઊંધી અને તેની બંને બાજુ પર ચાલી શકે છે.
“સામાન્ય ટાંકીની જગ્યાએ,” પ્રદર્શન પૂરું થયા પછી તેણે આગળ કહ્યું, “આ કારમાં એક બોઇલર છે, જેમાં સોડાવોટરને ગરમ કરવામાં આવે છે.
આ સોડાવોટરમાંથી બનતી વરાળ પિસ્ટન પર દબાણ વધારે છે. તેના કારણે પૈડાં સામાન્ય કાર કરતાં વધુ ઝડપથી ફરે છે.
આ બોઇલરની પાછળ એક ફ્રીઝર છે, જેમાં પિસ્તાની આઈસ્ક્રીમ બનાવવામાં આવે છે. આ આઈસ્ક્રીમનો ઉપયોગ સિલિન્ડરોને ઠંડા રાખવા માટે થાય છે.
ઓગળેલું આઈસ્ક્રીમ એક પાઇપ દ્વારા ટાંકીમાં જાય છે અને એન્જિનના તેલ તરીકે કામ કરે છે.
આ કારમાં ચાર ઝડપ છે-પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને ચોથી. આ ઉપરાંત તે બાજુ તરફ અને પાછળની તરફ પણ ચાલી શકે છે.
કારના પાછળના ભાગમાં કપડાં ધોવાનું એક મશીન છે. કાર આ ચાર પૈકી કોઈપણ ઝડપે ચાલી રહી હોય ત્યારે તેમાં કપડાં પણ ધોઈ શકાય છે.
અને જ્યારે કાર ઊભી હોય ત્યારે તે લાકડાં કાપી શકે છે, માટી ભેળવી શકે છે, ઈંટો બનાવી શકે છે અને બટાકાની છાલ ઉતારી શકે છે.”

જ્યારે મિત્રો કારને જોઈને ધરાઈ ગયા, ત્યારે તેઓ ટૅપ્સની કામ કરવાની જગ્યામાં ગયા. ત્યાં જાતજાતની વસ્તુઓ વેરવિખેર પડી હતી- જૂની સાઇકલો, તૂટેલી ત્રણ પૈડાંવાળી સાઇકલો, સ્કૂટરના ભાગો, ગાડાં, લટ્ટુ અને બીજી ઘણી બધી વસ્તુઓ.
ટૅપ્સે ઘણો સમય સુધી સોલ્ડરિંગ આયર્ન શોધ્યું, પરંતુ તે મળ્યું નહીં.
અચાનક તેણે પોતાના માથા પર હાથ મૂક્યો અને બોલ્યો:

“અરે રે! હું કેટલો મૂર્ખ છું! હું મારું સોલ્ડરિંગ આયર્ન સ્લિકના ઘરે મૂકી આવ્યો છું. તમારે ત્યાં જઈને તે લાવવું પડશે.”
“એમાં શું છે? હું તમને કારમાં ત્યાં લઈ જઈશ,” પ્રેટ્ઝલે કહ્યું.
જ્યારે ત્રણેય મિત્રો ટૅપ્સને વિદાય આપીને દરવાજામાંથી બહાર જઈ રહ્યા હતા, ત્યારે બેન્ડમે પૂછ્યું:
“સ્લિક કોણ છે?”
“એક લેખક,” પ્રેટ્ઝલે કહ્યું.
“ખરેખર!” ટ્વિસ્ટમ આશ્ચર્યથી બોલ્યો. “વાહ! શું નસીબ! મારે હંમેશાં કોઈ જીવતા લેખકને મળવાની ઈચ્છા હતી.”
“તો હવે તમારી તક આવી ગઈ છે. તે ખરેખર રસપ્રદ માણસ છે,” પ્રેટ્ઝલે કારમાં બેસતાં કહ્યું.

Н. НосоВ

В ЗМЕЕВКЕ

На английском языке

Hepeøop cpenari no azure:
H. Hocoø. «Hpuiuinxe+i+iz Her+iafixu it ero ;rpyseíł».
M., Pt3,garemiøo u,fțerruz», 1958 r.
,fțnø noiuxonsiioro øoapacra

